

Statusbeskrivelse og utviklingstrekk – rovvilt i Nordland

Vedlegg til revidert forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Innhold

1.	Bestandssituasjonen for rovvilt.....	1
1.1	Jerv	1
1.2	Gaupe	4
1.3	Bjørn	5
1.4	Ulv.....	7
1.5	Kongeørn	7
2.	Bestandsregistreringer av rovvilt	9
2.1	Ansvar.....	9
2.2	Metoder.....	9

1. Bestandssituasjonen for rovvilt

Dette kapittelet gir en statusbeskrivelse av hvordan det står til med rovviltbestandene i Nordland. Alle bestandstall og figurer/kart over bestandsutvikling eller utbredelse av rovvilt er hentet fra de nyeste rapportene publisert av Rovdata gjennom nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, eller generert ut fra data i Rovbase. Kapittelet viser oppdatert status per januar 2017.

1.1 Jerv

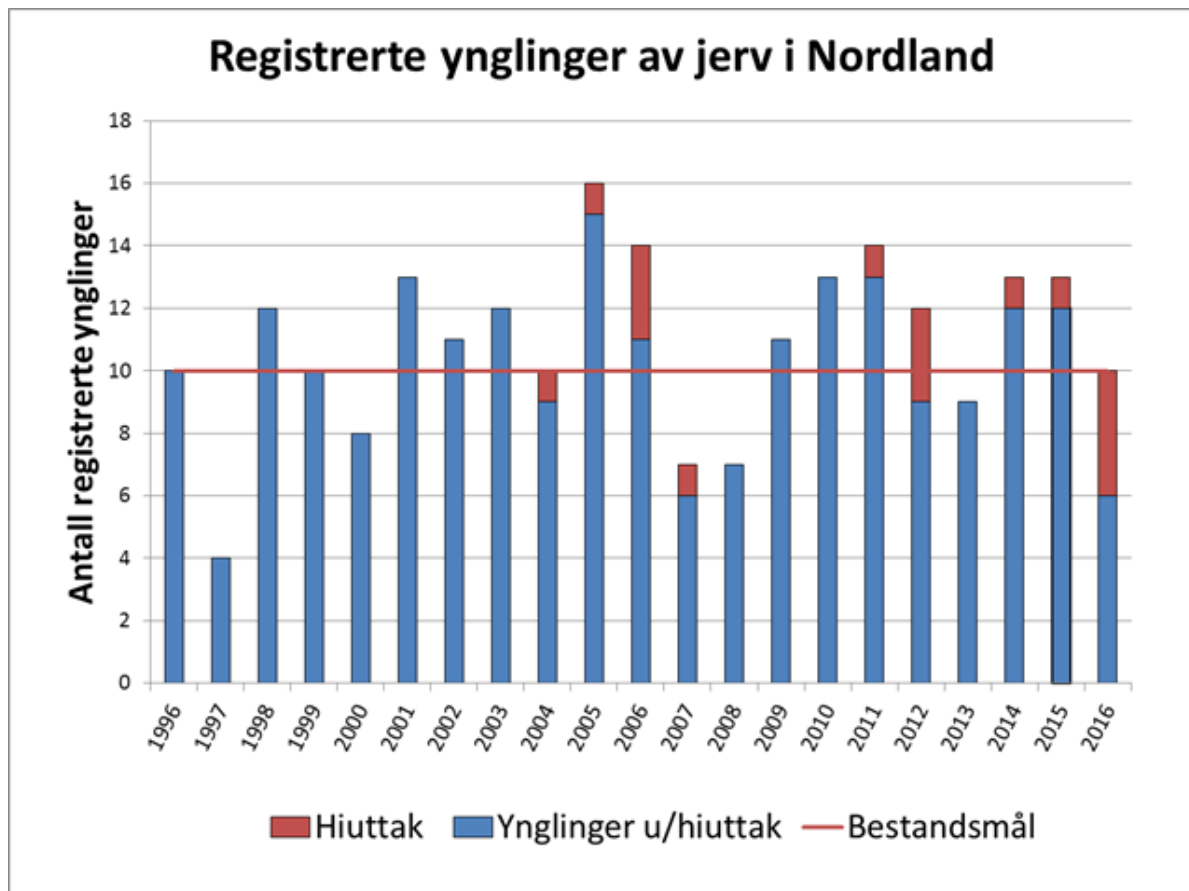
DNA-analyser har vist at den Skandinaviske jervpopulasjonen består av tre delbestander.

- En sørvestlig delbestand av sørnorsk jerv vest for Østerdalen.
- En stor østlig bestand av jerv øst og nord for Østerdalen. All svensk jerv, samt jerv fra Nordland og Nord-Trøndelag tilhører også denne gruppen.
- Jerv i Troms, Finnmark og Nord-Finland.

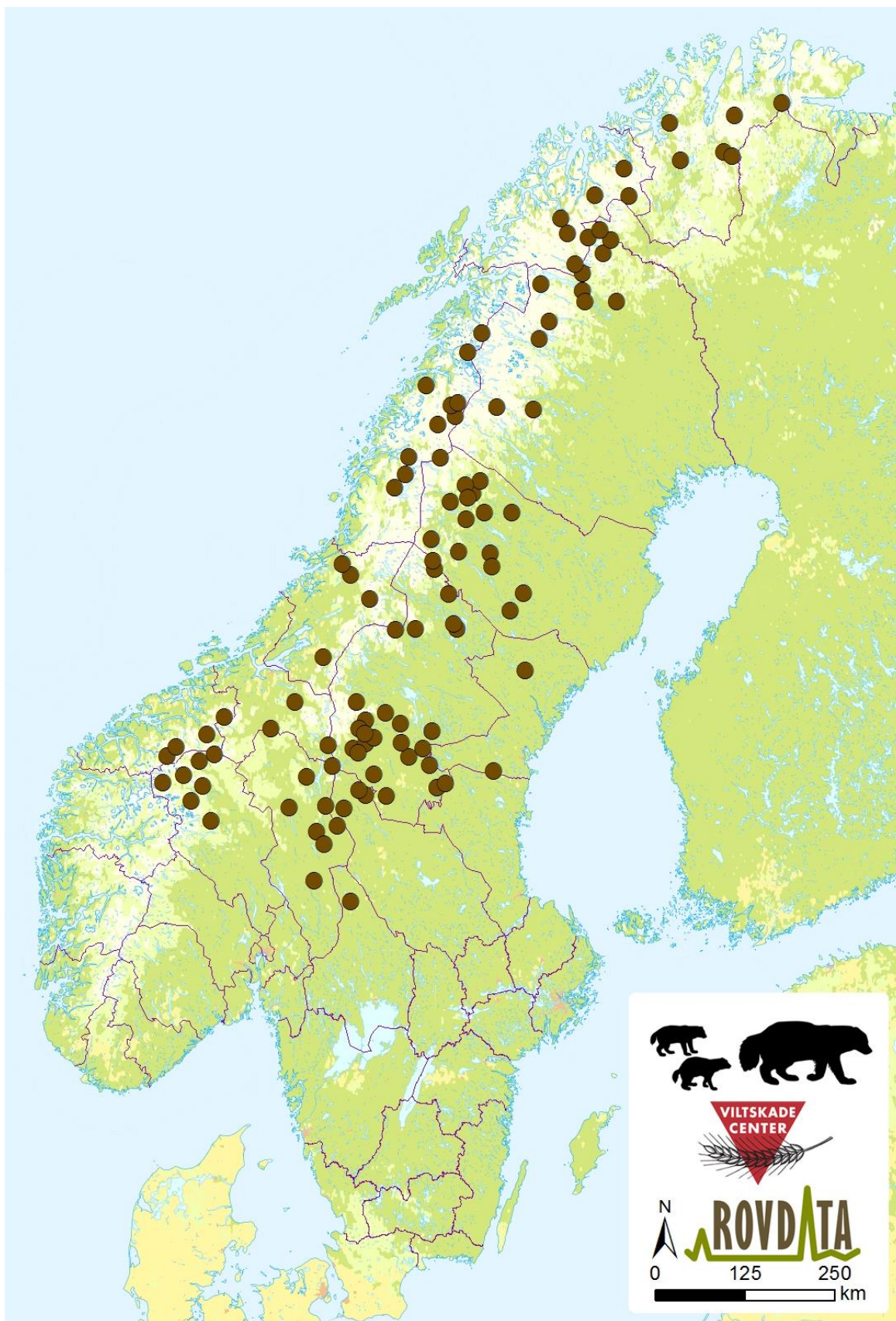
Mens det genetiske skillet i sør går langs Østerdalen i nord-sør-retning, faller skillet i nord mer eller mindre sammen med fylkesgrensa mellom Troms og Nordland.

Det nasjonale bestandsmålet er på 39 årlige ynglinger. I årene 2014-2016 er det på landsbasis påvist hhv. 52, 65 og 50 ynglinger, med et gjennomsnitt på 55,7 årlige ynglinger. I Nordland er det påvist hhv. 13, 13 og 10 ynglinger i samme periode, med et snitt på 12.

Det ble gjennom DNA-analyse påvist 77 ulike jerver i Nordland vinteren 2015/2016. Vinteren 2014/2015 ble det påvist 67 jerveindivider.

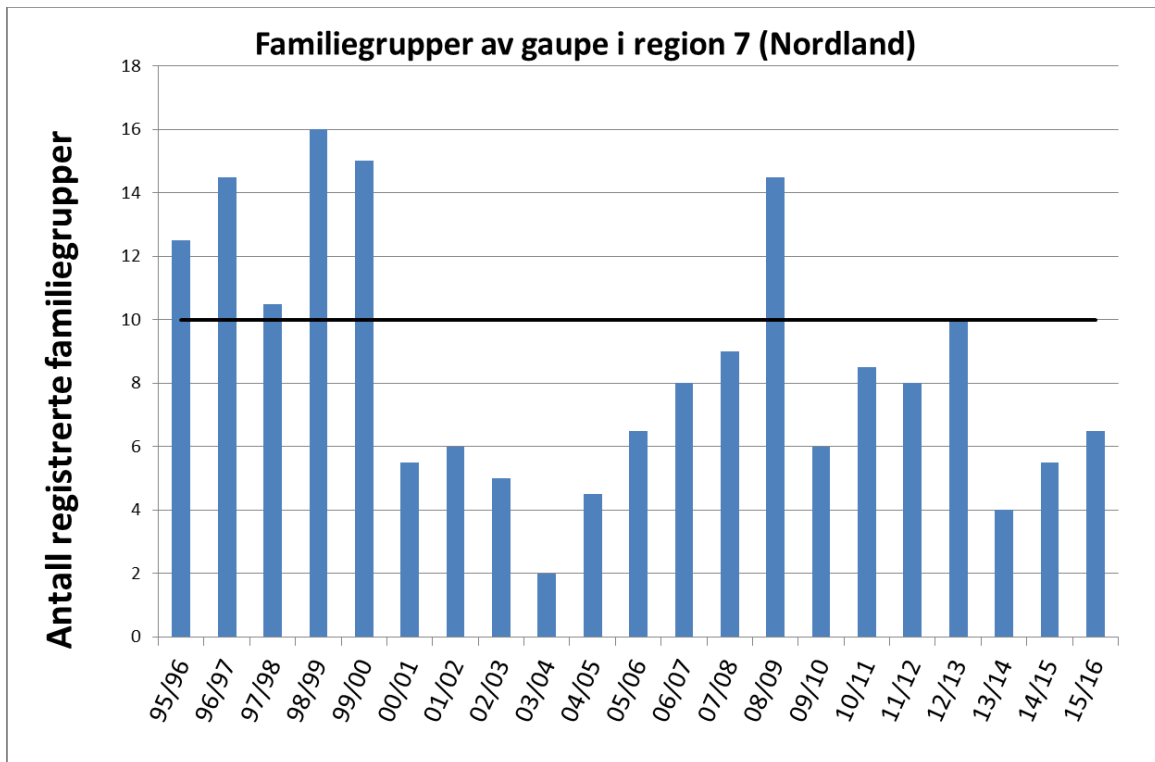

Antall ynglinger av jerv registrert i Nordland i perioden 1996-2016. Hiuttak er markert med rød farge. Kilde: Rovbase.

Figur: Oversikt over påviste ynglinger av jerv i Skandinavia vinteren 2016. Kilde: Rovbase.

1.2 Gaupe

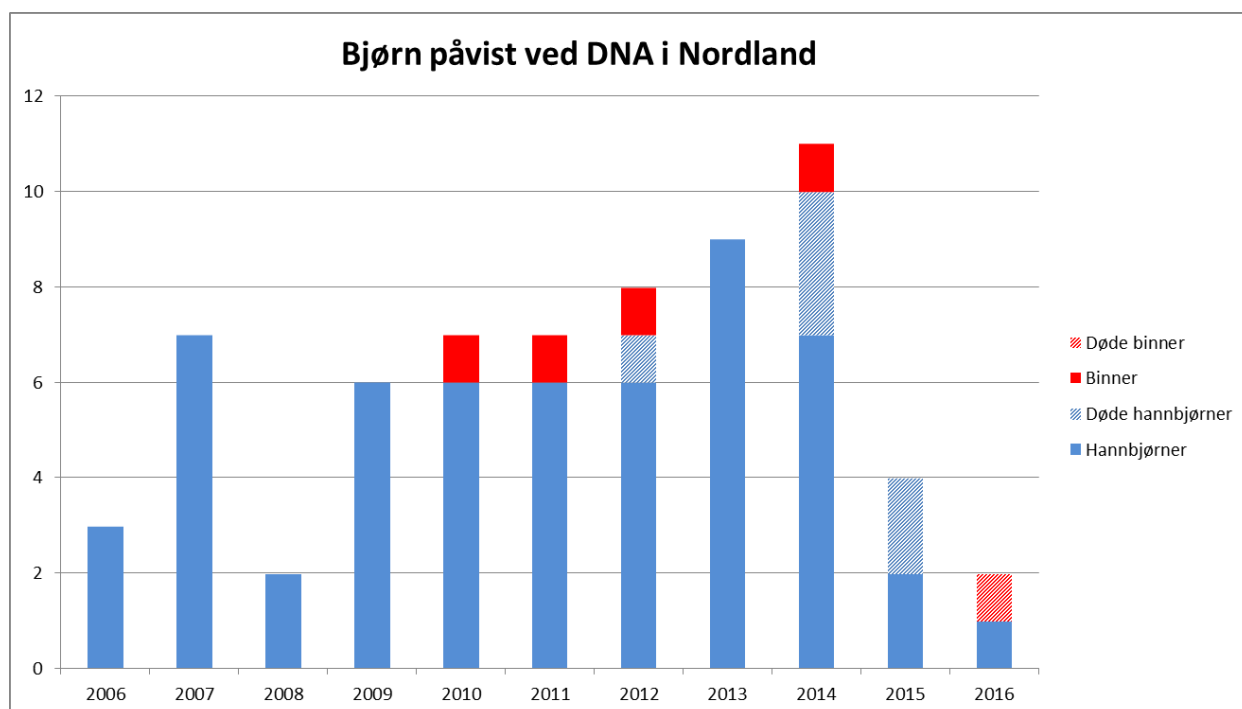

Antall familiegrupper av gaupe registrert i Nordland i perioden 1995-2016. Kilde: Rovdata.

Kartet viser familiegrupper av gaupe som er registrert i Norge og Sverige vinteren 2015-2016.

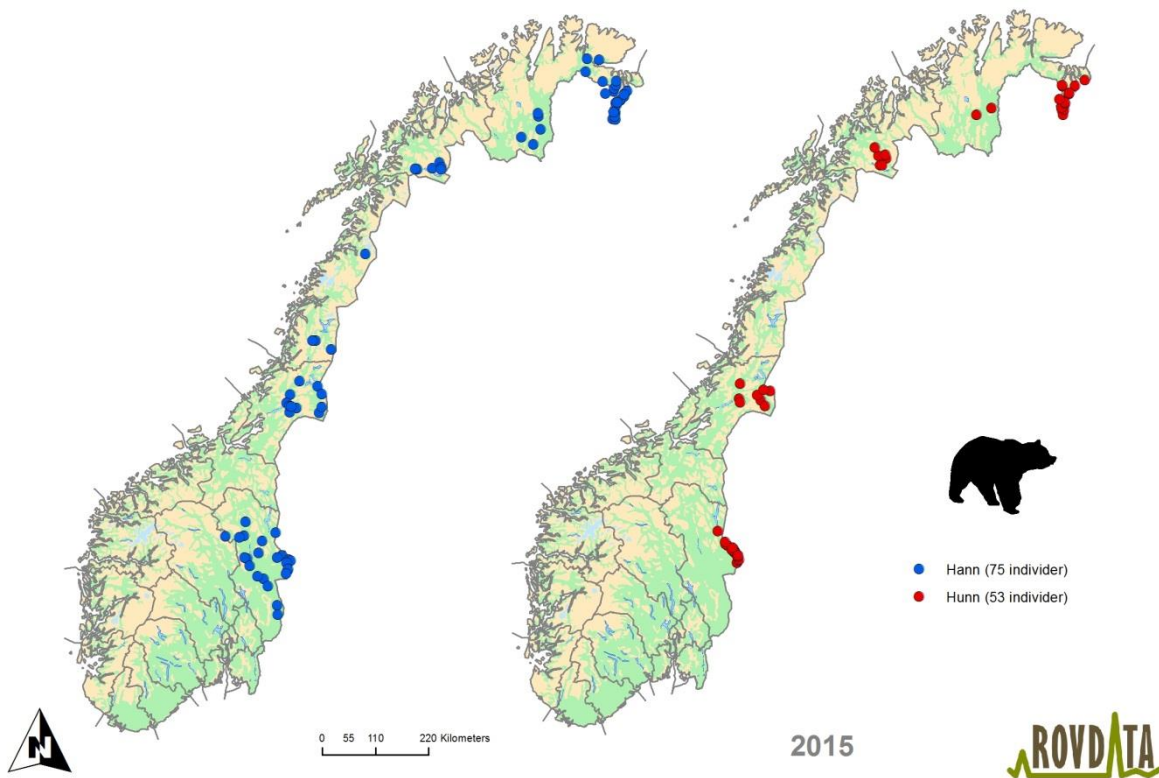
1.3 Bjørn

Figur: Bjørn påvist ved DNA-analyse i Nordland i perioden 2006-2016 (foreløpige tall for 2016). Kilde: www.rovbase.no.

Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Beregninger av antall ynglende bjørn viser at det sannsynligvis ble født mellom 2 og 10 kull på landsbasis i 2015, og at det mest sannsynlig ble født 6 kull, hvorav ingen i Nordland. Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert høsten 2010 og høsten 2011, mens den andre (NO17) er registrert våren og sommeren 2012 og sommeren 2014.

Det er kjent at binna NO17 som er merket av det skandinaviske bjørneprosjektet, gikk i hi med årsunger eller fjorårsunger høsten 2015 i Junkerdal nasjonalpark i Saltdal kommune. Denne binna har brukt områder på begge sider av riksgrensen, og ut fra at den ble registrert i Sverige i oktober 2014 antar man at den hadde hi på svensk side vinteren 2014/2015. Binna ble funnet død i hiet, den døde av en ulykke med løs steinblokk i/ved hiet. Ungene har forlatt hiplassen.

Geografisk fordeling av 128 bjørn i Norge 2015 påvist med DNA-analyse. Figuren viser ett punkt for hvert individ, og for individer som er registrert med mer enn én prøve vises ett punkt som er et geografisk midtpunkt. Kart til venstre viser oversikt over 75 hannbjørn (blå), og kart til høyre viser oversikt over 53 hunnbjørn (rød). Kilde: Aarnes et al. 2016. 4 NIBIO RAPPORT / VOL.: 2, NR.: 56, 2016.

1.4 Ulv

Det skal ikke etableres ulv i områder med samisk tamreindrift. Hele Nordland, bortsett fra deler av Lofoten/Vesterålen, har reinbeitedistrikt.

For første gang siden 1984 ble det påvist ulv i Nordland i 2004. Totalt ble det i august 2004 dokumentert 13 sauer tatt av ulv i Grane og Hattfjelldal, og den streifende ulven ble også observert av den lokale rovviltkontakten fra SNO. Det er siden 2004 ikke påvist ulv i fylket, verken ved sporobservasjoner eller kadaverfunn.

Alle ulvflokker de siste årene er registrert i Sør-Norge og i Sør-Sverige. Lengre nord i Sverige og Norge blir det jevnlig påvist noen enslige ikke-stasjonære ulver.

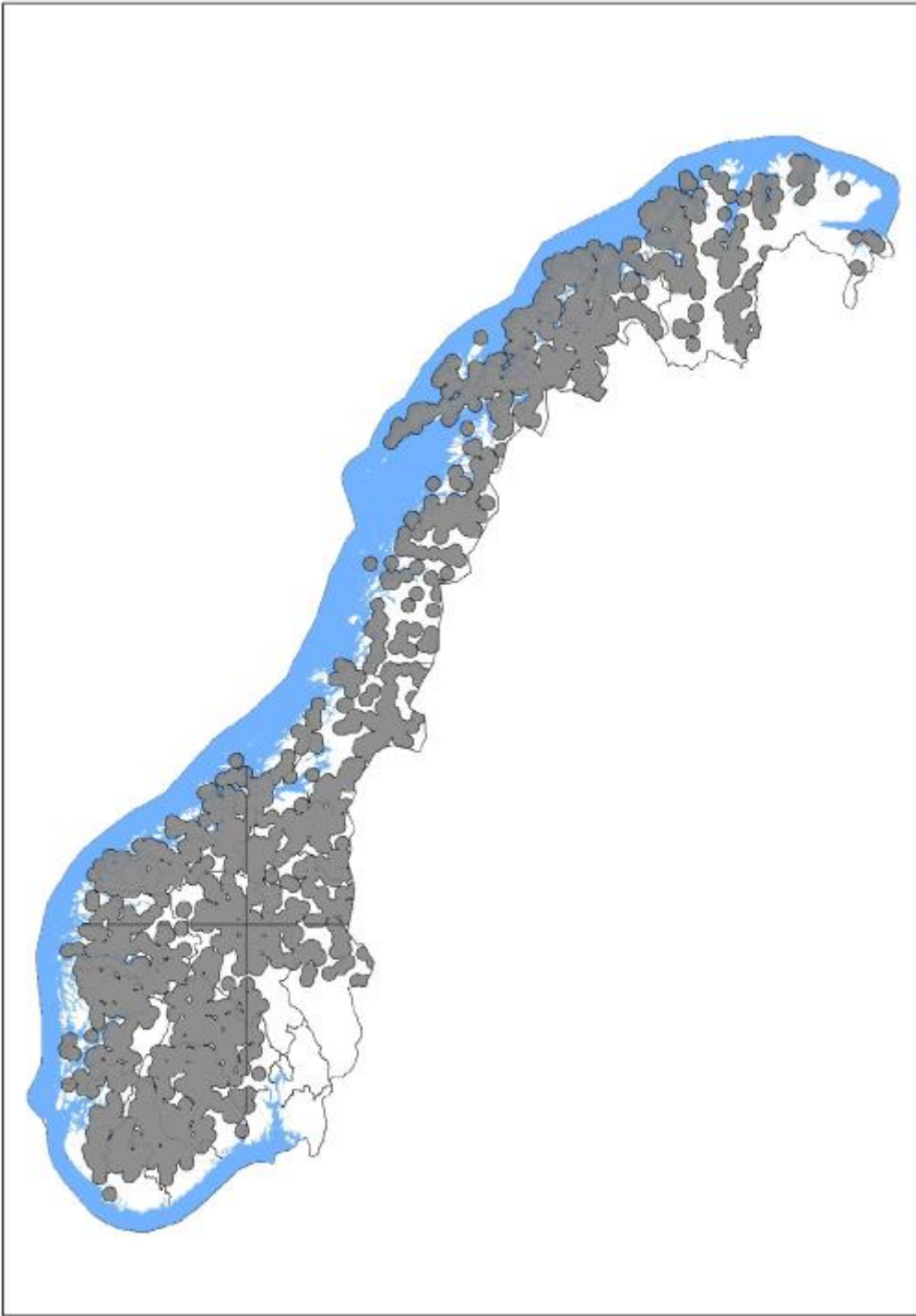
I Nord-Trøndelag og Finnmark blir ulv påvist oftere. Seinest høsten 2016 ble sau dokumentert drept av ulv i Meråker kommune.

1.5 Kongeørn

NINA anslår den norske kongeørnpopulasjonen til 963 (652-1139) hekkende par i perioden 2010-2014, hvorav 117 (84-138) i Nordland. Dette estimatet bygger kun på kjent forekomst av kongeørn fra Rovbase og inkluderer ikke en vurdering av bestanden i tomme arealer, dvs. arealer hvor det ikke er kjent forekomst av kongeørn, enten som følge av mangelfull kartlegging, mangelfullt datagrunnlag i Rovbase eller at områdene er reelt tomme for kongeørnterritorier.¹

NINA skriver om Nordland: «*Nordland er et av de desidert viktigste fylkene for den norske kongeørnpopulasjonen. Med sin store utstrekning kan det her finnes mange potensielle områder hvor det er aktive kongeørnterritorier som ikke er kjent. Strann (2009) antyder at sørlige deler av fylket har vært dårligere kartlagt enn nordlige deler. Sammen med Troms huser fylket en betydelig del av den norske kongeørnpopulasjonen og en intensivt kartlegging av ekstensivområdene vil styrke fremtidige estimater.*»

¹ Dahl, EL et al. 2015. Estimering av antall hekkende par kongeørn basert på kjent forekomst i Norge for perioden 2010-2014. – NINA Rapport 1158.

Dekningskart med lokalisering av kjente kongeørnreir som dannet grunnlag for NINAs estimat av antall hekkende par i Norge for perioden 2010-2014. De hvite områdene er områder uten kongeørnreir i Rovbase. Kilde: NINA Rapport 1158.

2. Bestandsregistreringer av rovvilt

2.1 Ansvar

Miljødirektoratet har hovedansvaret for gjennomføring av et nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. Ansvaret for formidling, drift og utvikling av overvåkingsprogrammet er lagt til Rovdata, en enhet under Norsk Institutt for naturforskning. Rovdata skal videreutvikle og sikre best mulig metoder i overvåkingen, herunder arbeid med å samordne overvåkingsmetoder med de øvrige landene i Fennoskandia, samt å styrke lokal deltakelse i kartleggingen og overvåkingen av artene. Rovdata presenterer resultatene fra det nasjonale overvåkingsprogrammet i årlige rapporter. Metodikk, datagrunnlag og resultater er offentlig tilgjengelig, og ligger på <http://www.rovdata.no/>.

Siden 2002 har Statens naturoppsyn (SNO) hatt ansvaret for bestandsregistreringer i Nordland, deriblant å håndtere meldinger om tilfeldige rovviltobservasjoner. Tilfeldige rovviltobservasjoner er enkeltstående observasjoner som lokale folk gjør, f.eks. spor etter bjørn eller en synsobservasjon av en gaupefamilie. Rovviltnemnda oppfordrer til bruk av rapportsystemet Skandobs (www.skandobs.no).

2.2 Metoder

På Rovdatas nettsider, www.rovdata.no finnes detaljert informasjon om hvordan de ulike rovviltartene overvåkes gjennom nasjonalt overvåkingsprogram. Der kan man også laste ned alle instruksjoner som registreringspersonell arbeider etter.

Ny forskning gir bedre kunnskap om rovviltbestandene. I Nordland er det særlig Scandlynx sitt arbeid med gaupe i Indre Salten som kan gi bedre data for våre områder. Se informasjon om dette på Scandlynx sin nettside: <http://scandlynx.nina.no/>.